

Dovolj je umazane igre s koroškimi Slovenci

Po najnovejših vesteh se je sprožila med koroškimi Slovenci odločna akcija za preprečitev umazane nakane s štetjem manjšine. Vseposod po Slovenski Koroški so nalepljeni lepaki s protestom v slovenskem in nemškem jeziku proti takemu štetju in v noči od torka na sredo so nezanci, vsekakor iz vrst koroških Slovencev, z dobro organizirano akcijo prepleskali mnogo zgolj nemških krajevnih napisov. Obe krovni slovenski organizaciji sta sicer izjavili, da nimata s to akcijo prepleskanja krajevnih tabel nič skupnega, vendar pa sta naglasili, da je izraz nezadovoljstva in protesta slovenskih prebivalcev Koroške proti nameravanemu štetju.

Enkrat za vselej je treba pribiti, da Slovenci — ne le koroški, katerih reakcije se morda avstrijski krogi, ki bi hoteli štetje manjšine, ne bojijo — ampak ves slovenski narod ne bo nikoli priznal tega štetja. In če menijo avstrijske oblasti, da bodo s tem enkrat za vselej rešile koroški problem, ker bo štetje tako razcefralo demoralizirano manjšino, da bo le še težko govoriti o kakšnem teritorialno strnjenem koroškem slovenstvu, se zelo motijo. Slovenci smo mirni ljudje in ne iščemo ne mednarodnih prepričkov ne spopadov kakršnekoli vrste. Toda kadar nam je dovolj, kadar doseže krivica, ki jo moramo prenašati, določeno mejo in kruto razžali naš čut za pravico, narodno dostojanstvo in demokracijo, tedaj znamo krepko reagirati. Skoro vedno v hipu, ko se sovražnik že veseli, da nas je spravil na kolena in da je zmagal. Dovolj je spomniti na leto 1918, na leto 1941 in 1945, pa tudi na izkušnje, ki jih je imela z nami fašistična Italija. Najnovejše poglavje — podpis pogodbe o Coni B — se je zaključilo. kot vemo, ob hudo užaljenem kričanju in protestih italijanske skrajne desnice, ki ni hotela verjeti, da se bo zadeva končala tako.

Tudi Avstrija kanclerja Kreiskega z vsemi tistimi, ki se tiščijo za njegovim politično preširokim hrbtom, noče verjeti, da bi se mogla koroška zadeva končati drugače, kakor si jo je ona zamislila. Toda ne samo božji, tudi slovenski mlini meljejo počasi, pa gvišno. Avstrijski šovinisti, ki so mislili, da se bliža čas, ko bodo lahko po tolikem raznarodovanju le še široko odprli gobec in požrli slovensko manjšino takorekoč na mah — s štetjem, po katerem naj bi ostali od manjšine samo ostanki — so se zmotili. To je zdaj že očitno. Še ni

(dalje na 3. strani)

Izjava KPI in KPF

NOV MODEL SOCIALIZMA?

V zahodnih krogih je vzbudila veliko zanimanje vsebina skupne izjave komunistične partije Italije in komunistične partije Francije, ki je bila objavljena po dnevne dnevnem zasedanju odposlanstev obeh strank v Rimu. Odposlanstvi sta vodila glavna partijska tajnika Berlinguer in Marchais, zaradi česar zadobiva vsebina izjave še večji pomen. KPI in KPF sta dejansko nakazali model socializma, ki naj bi bil veljaven za zahodni evropski svet in ki se bistveno razlikuje tako od oblik socializma, kakršne izhajajo iz marksistično-leninističnega nauka kot tudi od vse doslej znane socialistične prakse.

Model socializma, za katerega se zavzemata obe partiji, bi bil v glavnih obrisih naslednji:

1. Socializem bo predstavljal višjo etapo demokracije in svobode. Zato je treba »zajamčiti in še dalje razviti vse svoboščine, ki so pridobitev velikih demokratično-meščanskih revolucij in velikih ljudskih bojev tega stoletja«. To velja za svobodo misli in izražanja, tiska in združevanja, za svobodno kroženje ljudi znotraj države in v tujini, za nedotakljivost zasebnega življenja, za verske svoboščine, za popolno svobodo izražanja posameznih struj in ka-

kršnekoli filozofske, kulturne in umetniške misli.

2. Francoski in italijanski komunisti izjavljajo, da so »za pluralizem političnih strank, za pravico do obstoja in delovanja opozicijskih strank in za demokratično izmenjavo večin in manjšin, za laično državo in za njeno demokratično poslovanje ter za neodvisnost sodstva«.

3. Pogoji za socialistično preobrazbo so javno nadzorstvo nad glavnimi proizvodnimi sredstvi in sredstvi izmenjave, njih postopna socializacija ter izvajanje demokratičnega gospodarskega načrtovanja na vsedržavni ravni. KPI in KPF pa v tej zvezi naglašata, da »bo moglo in moralo področje male kmečke posesti, obrtništva, male in srednje industrije odigrati specifično in pozitivno vlogo v izgradnji socializma. Obe partiji hkrati poudarjata, da sta za svobodno delovanje in avtonomijo sindikatov. Bistveno važnost pripisujeta razvoju demokracije v podjetjih, tako da bodo delavci mogli dejansko sodelovati pri njihovem upravljanju s širokimi pravicami do soodločanja.

4. Za uveljavljanje takšnega modela socializma KPI in KPF zatrjujeta, da so nujni veliki in odločni boji ter široka gibanja (dalje na 2. strani)

Portugalski generali so pahnili tudi Angolo v kaos

10. t.m. je bila proglašena dotedanja portugalska kolonija Angola za neodvisno državo. Portugalske čete so se nekaj ur prej umaknile iz nje. Danes je Angola politični kaos. Tri gverilske vojske se tolčejo za oblast nad njo in vsaka obvladuje trenutno velik kos njenega ozemlja. Za temi vojskami se skrivajo tudi tuji politični in gospodarski interesi: sovjetski, kitajski, ameriški, južnoafriški in še kakšni. Tuje sile stavijo na enega izmed tekmecev za oblast in ga podpirajo. Če bo zmagal, bodo imele korist od te pomoči v obliki političnega vpliva in gospodarskih privilegijev. V veliki meri pa gre tudi za čisto ideološko-politični spopad, kot se danes bije po vsem svetu, med tremi velikimi ideološkimi bloki: sovjetskim, zahodnim in kitajskim.

Ta državljanska vojna bo nedvomno dokončala zlom angolskega gospodarstva. Do pred nekaj leti je bila Angola gospodarsko uspevajoča dežela. Leta 1972 je znašal izvoz nad 361 milijard lir, uvoz pa okrog 278 milijard lir. Trgovinska bilanca je bila torej visoko aktivna. Angola je izvažala kavo, diamante in rude. Dolžina železnice je znašala 3049 km, dolžina cest 72.323 km, od tega nad 43.000 km cest prve stopnje. Avtov in tovornjakov je bilo l. 1971 nad 107 tisoč, en avto na malo več kot 40 prebivalcev, kar za Afriko ni tako malo. Poljedelsko je izkoriščene le 0,7 odst. zemlje, drugo so pašniki, gozdi in savane. Kljub gverilski vojni proti Portugalcem, ki jo je podpiral zlasti sosednji Zaire (nekdanji Belgij-

(dalje na 3. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 23. novembra, ob: 8.00 Koledar. 3.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Robert Schumann: Trio v 1 molu. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski order: »Skrivnost potopljenega zvonika«. Napisal John Pudney, dramatisiral Desa Kraševac. III. del. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-75.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Kvarlet Rafa Cristiana. 16.00 Sport in glasba. 17.00 »Za narodov blagor«. Komedijska, napisal Ivan Cankar. SSG v Trstu. Režija: Mario Uršič. 18.50 Nedeljski koncert. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.00 Sport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Glasbeni magazin.

: : PONEDELJEK, 24. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole). »Ob 500-letnici rojstva Michelangela«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Scenska in baletna glasba. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Srečanja - Sopranistka Ileana Bratuș - Kacjan, pianist Andrej Jarc. Samospevi Benamina Ipavca - Odmev verskih resnic in kontroverz v slovenski cerkveni pesmi - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

: : TOREK, 25. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Pianist Stefan Askenase. 18.45 Al Caiola igra Gershwin. 19.10 Drevo ob Soči - srečanje z goriško pesnico Ljubko Šorli (4. oddaja). 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Sport. 20.35 Sergej Prokofiev: Igravec, opera. 22.35 Sanjajte z nami.

: : SREDA, 26. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol): »Veselo zarajamo!«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Zbor »I Madrigalisti di Gorizia«, vodi Orlando Dipiazza, poje skladbe O. Paronija, G. Pipola, C. Seghizzi. 19.10 Družinski obzornik. 19.30 Western-pop-folk. 20.00 Sport. 20.35 Simfonični koncert. 21.50 Films in musicals.

: : ČETRTEK, 27. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Alban Berg: Lyrische Suite za godalni kvartet. 19.00 10 minut s skupino: »Težka industrija«. 19.10 Dopisovanje Francesco Leopoldo Savio - Matija Čop (Martin Jevnikar). 19.25 Za najmlajše: »Pisani balončki (Krasulja Simoniti)«. 20.00 Sport. 20.30 »Zapri oči in šteje do deset«. Radijska drama, napisal Andrzej Szypulski, prevedla Marija Raunik. R.O. Režija: Jože Peterlin. 21.25 Skladbe davni dob. 21.40 Glasba v razvedrilo.

: : PETEK, 29. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol): »Poslušajmo in ilustrirajmo«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Koncertisti naše dežele. 19.10 Slovenska povojna lirika: »Osnovnice v poeziji Francija Zagoričnika« (Lev Detela). 19.20 Jazz proti jazzu. 20.00 Sport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno-instrumentalni koncert. 21.15 Nocoj plešimo.

: : SOBOTA, 29. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30 - 15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Romantična simfonična glasba. 19.00 Ansambel »The Diamonds Four«. 19.10 Liki iz naše preteklosti: »Mario Šimenc« (Lelja Rehar). 19.20 Glasbene diagonale. 19.40 Pevska revija. 20.00 Sport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Na konju«. Napisal Andrej Budal, dramatisiral Jože Babič. Četrti del. R.O. Režija: Jože Peterlin. 21.30 Vase popevke. 22.30 Orkester tedna: Walt Harris.

NOV MODEL SOCIALIZMA?

(Nadaljevanje s 1. strani)

množic, ki naj združijo okrog delavskega razreda večino ljudstva. Takšna socialistična preobrazba zahteva obstoj, jamstvo in razvoj demokratičnih institucij, ki naj v polni meri predstavljajo ljudsko suverenost in so odraz svobodnih in proporcionalnih splošnih volitev. V tem okviru obe partiji, ki sta vedno spoštovali izid splošnih volitev, pojmujejo prevzem oblasti v državi po delavskem razredu.

Potem ko KPI in KPF poudarjata, da je sodelovanje med komunisti in socialisti pogoj za kakršnokoli sporazumevanje z ostalimi političnimi in družbenimi silami, najdemo v izjavi odstavek, ki se takole glasi: »Danes lahko ugotavljamo, da se široke plasti katoliškega sveta pričenjajo čedalje bolj zavedati protislovij, ki nastajajo med dejanskostjo imperializma in kapitalizma ter med njihovimi globljimi aspiracijami po bratstvu med ljudmi, po socialni pravičnosti, po uveljavljanju bolj vzvišenih moralnih vrednot in po popolni izpopolnitvi človekove osebnosti. Takšno stanje ustvarja čedalje večje možnosti za srečanje med komunisti, splošnim delavskim gibanjem in krščansko usmerjenimi ljudskimi množicami.«

Vsi politični komentatorji soglasno ugotavljajo, da obe partiji popolnoma sprejemata glavna načela demokracije, kot jih poznamo na Zahodu, pri čemer zlasti opozarjajo na pluralizem političnih strank, in na spoštovanje volilnih izidov ter na ustvarjanje in izmenjavo političnih večin in manjšin. S tem obe stranki posredno, a odločno zavračata tudi najnovejša izvajanja moskovske »Pravde« in nekaterih drugih partijskih glasil v vzhodnoevropskih državah, ki so med drugim ponovno opozorila, da delavski razred v kapitalističnih državah

ne more priti na oblast s pomočjo »aritmetične večine«, se pravi preko svobodnih volitev, temveč le s pomočjo revolucije.

Če je model socializma, ki ga zagovarjata obe stranki v bistvenih točkah zelo jasen, je treba reči, da je nekoliko meglen tisti del izjave, ki zadeva mednarodne odnose, kar pa je temeljne važnosti v sedanjosti stvarnosti v Evropi. Partiji v tej zvezi poudarjata, kako je treba »vsakemu narodu zagotoviti pravico, da na suveren način odloča o lastni politični in družbeni ureditvi.« Hkrati pa naglašata, kako je nujen »boj proti poskusu ameriškega imperializma, da bi se vmešaval v življenje posameznih narodov, in se tudi izjavljata proti tujim vmešavanjem.«

KPI in KPF sta očitno zelo previdni, ko je treba obsoditi tudi sovjetski imperializem, oziroma doktrino Leonida Brežnjeva o »omejeni suverenosti«. Prav to pa je po mnenju mnogih komentatorjev šibka stran izjave obeh partij, kar seveda meče določeno senco na celotno izjavo. Toda o tem kočljivem, a vendar temeljnem vprašanju bomo pisali kdaj drugič.

Predsednik Leone je na večdnevem obisku v Sovjetski zvezi, kjer bi radi okrepili in poživili politične stike z Italijo.

Sovjetska zveza je izrazila svoje zadovoljstvo nad podpisom pogodbe o Coni B. Nekateri so menili, da bi moglo prav to nerešeno vprašanje olajšati morebitni sovjetski poskus, da spravi v razdobju po Titu Jugoslavijo pod svoj vpliv.

Golda Meir je objavila svoje spomine. Knjiga je izšla v nemškem prevodu pri švicarski založbi Hoffmann und Campe. Napisana je odlično. Kaže, da bo postala mednarodni best-seller.

SKOZI DALJNOGLED

KOLIKO JE »VEČ«?

Verski tednik »Družina« je prinesel v svoji številki z dne 9. t.m. poročilo o sozalu, ki ga je poslal ljubljanski škof in metropolit dr. Jožef Pogačnik praškemu škofu administratorju Františku Tomašku ob hudi letalski nesreči letala DC-9 podjetja Inex-Adria, pri kateri je izgubilo življenje »več« češkoslovaških turistov, ki so se vračali z dopusta v Jugoslaviji. Lepo, taki izrazi sočutja. Toda v slovenskem jeziku pomeni beseda »več« tri, štiri, kvečjemu pet, šest ljudi, nikoli pa večje skupine. Smrtnih žrtev pri tisti nesreči pa je bilo blizu 70. To je »mnogo«. Ali tudi pri »Družini« ne zna več pravilne slovenščine?

ZAKAJ SE TOLČEJO V LIBANONU

V našem listu smo že večkrat opozorili na površno poročanje o raznih sporih in spopadih v svetu, po krivdi časnikarjev, ki ne poznajo bistva problemov, o katerih bi morali poročati. Tako je bilo glede Vietnama, tako glede Severne Irske in tako glede spopadov, ki se vrste zadnji čas v Libanonu in posebno v Beirutu. Nepristano slišimo samo o neki desničarski krščanski »Falangi« in levičarskih muslimanih, ki da

se tolčejo med seboj, toda v resnici gre za spopad med ljudstvom Maronitov in med narodom Druzov, ki jih podpira arabski svet. Maroniti so potomci Fenicianov in so se spreobrnil h krščanstvu že v 4. stoletju. Nekaj časa po razkolu so bili v sklopu vzhodne Cerkve, toda v času križarskih vojn so se združili s katoliško Cerkvijo in ji ostali ves čas zvesti. Danes je Maronitov okrog 700.000. Njihovi najhujši sovražniki so mohamedanski Druzi, narod arabskega izvora, za katerim stoji danes palestinska gverilska organizacija. Ker so Maroniti najbolj izobražena plast v Libanonu, so imeli doslej tudi največji politični vpliv in vodilno vlogo v gospodarstvu. Zato je bil doslej državni predsednik Maronit, predsednik vlade pa Druz. Tako je bilo ohranjeno politično ravnotežje. Zdaj hočejo Druzi, ki so fanatični muslimani in se hitreje množijo kot Maroniti ter imajo večino, to ravnotežje porušiti in vzeti vso oblast v svoje roke. S tem bi prešel Libanon dejansko čisto pod vpliv palestinske gverilske organizacije. V Libanonu se torej bijejo za kaj več kot samo iz verskega fanatizma. V igri je obstoj maronitskega naroda in veliki politični interesi.

Skorajšnja ureditev cerkvenih meja na Primorskem

V teh dneh, ko prihaja do dokončne ureditve mejnih vprašanj med Italijo in Jugoslavijo, se marsikdo sprašuje, kako bo z ureditvijo cerkvenih meja na Primorskem. V tej zvezi je zanimiva novica dopisnika ljubljanskega »Dela« Petra Breščaka, ki jo je ta list objavil v soboto, 8. t.m. Dopisnik v njej sporoča, da je 7. t.m. jugoslovanski veleposlanik pri Svetem sedežu Stane Kolman obiskal vatikanskega sekretarja za javne zadeve Cerkev msgr. Agostina Casarolija in ga seznanil z dejavnostjo Jugoslavije na mednarodnem področju, pogovarjala sta se tudi o novem slovenskem verskem zakonu, msgr. Casaroli pa je nadalje pojasnil, kot piše »Delo«, »da bo Vatikan takoj po podpisu italijansko-jugoslovanskega sporazuma o meji določil cerkvene meje med koprsko ter tržaško škofijo ter imenoval rezidencialnega škofa za Slovensko Primorje.«

Kot znano, upravlja apostolski administrator za Slovensko Primorje dr. Janez Jenko, ki ima sedež v Kopu, koprski del tržaško-koprške škofije (razen nekaterih župnij), del tržaške, slovenski del reško-senjske škofije in celotni jugoslovanski del goriške nadškofije. Primorska duhovščina je že pred leti poslala v Vatikan posebno resolucijo, v kateri je zahtevala, da se ustanovi iz tega področja »prava« škofija in imenuje rezidencialni škof. Šele na ta način bi se Slovensko Primorje lahko polnopravno vključilo v slovensko metropolijo s sedežem v Ljubljani, ki je bila doslej zaradi neurejenih cerkvenopravnih razmer bistveno okrnjena. Dosedaj je namreč obsegala le ljubljansko nadškofijo in mariborsko škofijo. V pričakovanju skorajšnje ureditve tega vprašanja je 26. oktobra letos objavil poseben komentar verski tednik »Družina«, ki izhaja v Ljubljani in ob tem navedel tudi nekaj domnev in predlogov. »Ker je koprška škofija pravno že obstajala (samostojno) pred združitvijo s tržaško — piše med drugim »Družina« — bi bilo pričakovati, da bo tudi v novem imenu Koper tako ali drugače zastopan. Ker je goriška nadškofija že v Italiji, bi bilo po dosednji praksi težko pričakovati, da bi bila Gorica zastopana tudi v imenu nove škofije. Pri tem najbrž ne igra nobene vloge dejstvo, da večji del bodoče primorske škofije predstavlja tisti del goriške nadškofije, ki je pripadal Jugoslaviji.

Imena pravzaprav niso niti važna, čeprav bo morda mogoče iz imena nove škofije marsikaj sklepati. Verjetno bi bilo še najbolj pravično — predlaga list »Družina« ko bi bodoča škofija nosila ime sedanje apostolske administrature: škofija Slovenskega Primorja. To bi bil korak naprej, saj so doslej škofije poimenovali redno le po mestih, kjer so bili sedeži škofij.

»Družina« izdajajo slovenski škofje, tako da se v omenjenem članku verjetno odražajo tudi njihova stališča, zato je zanimivo vprašanje, v kakšni meri jih bo Vatikan upošteval. V istem članku namreč »Družina« tudi predlaga spremembo uradnega imena ljubljanske metropolije in o tem piše: »Najbrž bi bilo veliko bolj prav, ko bi se imenovala slovenska metropolija ali slovenska cerkvena pokrajina in ne več ljubljanska. Na ta način bi dobila bolj vse-slovenski pomen, ne da bi Ljubljana kot središče karkoli izgubila. Imamo republiko Slovenijo, zakaj bi ne imeli tudi slovenske

cerkvene enote?» se sprašuje slovenski verski list.

Naj bo tako ali drugače, dejstvo je, da je ureditev cerkvenih meja na Primorskem pred vrati, morda bo prišlo do nje že pred novim letom.

—o—

V Rambouilletu pri Parizu je bil sestanek šestih industrijsko najbolj močnih zahodnih držav — ZDA, Anglije, Nemčije, Francije, Japonske in Italije — na katerem so se dogovorili za skupno strategijo pri pobijanju gospodarske krize. Nedvomno bo dal pozitivne rezultate.

Vsa Italija je pod vtisom strašnega dogodka v Vercelliju, ko je 18-letno dekle skupaj s svojim zaročencem s streli pokončalo svojo družino, baje zaradi dediščine. Verjetno pa sta oba le psihopata. Drugače si niti preiskovalci niti psihologi njunega dejanja ne znajo razložiti.

Pri nedeljskih delnih občinskih volitvah v Italiji — volilo je nekaj nad 300.000 volivcev — so v primerjavi z volitvami 15. junija krščanski demokrati rahlo napredovali, komunisti za 4 odst. nazadovali, najbolj pa so napredovali socialisti.

Portugalski generali so pahnili tudi Angolo v kaos

(Nadaljevanje s 1. strani)

ski Kongo), je gospodarstvo do pred enim letom delovalo in v deželi je vladala sorazmerna blaginja. Tudi ostrih rasnih nasprotij ni bilo, kajti Portugalci v svojih kolonijah niso bili rasisti. Bilo je nekaj vsakdanjega, da so se portugalski naseljenici poročali z domačinkami. Poleg 172.500 belcev je bilo v Angoli nad 53.000 mešanec. Domačega prebivalstva, ki govori razne bantu jezike, je nekaj nad 4.600.000. Glede na to, da meri Angola 1.246.700 kvadratnih kilometrov, je torej redko naseljena, komaj 4,6 prebivalca na kvadratni kilometer. Zemlja pa je dobra in podnebje ugodno. Tudi kulturna raven prebivalstva na splošno ni bila preveč nizka. Kristjanov (katoličanov in protestantov) je skoraj 3 milijone t.j. dve tretjini prebivalstva in mnogi od teh znajo pisati in brati.

Če bi ne bila izbruhnila vojna med tremi gverilskimi gibanji, ki se je spremenila v hipu proglasitve neodvisnosti v splošno državljansko vojno, bi bila lahko postala

Angola druga, manjša Brazilija na afriški celinii. Tudi Brazilija je bila svoj čas, kot znano, portugalska kolonija in se ima zahvaliti za svoj miren razvoj in naglo gospodarsko rast prav dejstvu, da tam ni bilo rasizma in so se različnobarvne skupine prebivalstva z velikim številom mešanecv lepo vskladile med seboj, in pa temu, da ob proglasitvi neodvisnosti ni prišlo do državljanske vojne. Ni pa dvoma, da bo ta zelo slabo vplivala na bodočnost Angole. Belci, ki so bili gospodarsko najbolj aktiven element, so v glavnem zbežali iz dežele. Vojna pa je prepodila že tudi na stotisoče drugih prebivalcev z njihovih domov in grozi uničiti mesta, kot je izjavil sedanji predsednik.

Ni dvoma, da je največ kriva za sedanji kaos v Angoli portugalska vojaška vlada; v svoji politični nesposobljenosti, enaki, kot jo razodeva doma, ni poskrbela za urejeno izročitev oblasti demokratično izvoljenemu predstavništvu. Oblast je izročila zgolj predstavnikom enega, od Sovjetov podpiranega gverilskega gibanja, čemur sta se seveda drugi dve gibanji uprli. Prebivalstva ni nihče več vprašal. Neizogibno se bo znašlo pod oblastjo nasilne vojaške diktature tistega gverilskega gibanja, ki bo zmagalo. Zaenkrat kaže, da bo to tisto, ki ga podpirajo Sovjeti, ki mu po najnovejših podatkih masovno pošiljajo orožje.

Človek se ne more ubraniti vtisa, da se dogaja gotovo nad vse upravičena dekolonizacija Afrike s ciničnim posmehom in prezirom s strani bivših kolonialnih sil. Ker nimajo več moči, da bi si ohranile kolonije, jih kratkoma prepustijo usodi, čeprav vedo, da so politično še mladoletne, ali jih celo nalašč pahnjejo v kaos, preden se umaknejo. Tako se je zgodilo zdaj z Angolo.

Dovolj je umazane igre s koroškimi Slovenci

(Nadaljevanje s 1. strani)

koli niso imeli toliko opravka s slovensko manjšino kot prav zdaj. In prepričani smo, da je to šele začetek. Če potuhnjeni ostanke nacionalsocializma in njegovi zavezniki v dozdevno demokratičnih strankah hočejo odločilni spopad s koroškimi Slovenci, ga bodo nedvomno imeli, toda zavedati se morajo, da to ne bo samo spopad s koroškimi, ampak z vsemi Slovenci, z vsem slovenskim narodom, ki mu pohaja potrplje.

nje in je odločen, da napravi enkrat konec ogabni okuženi mlakuži šovinizma in nacističnega divjaštva, pa tudi politični zabosti, ki je ostala na Koroškem po upadu nacionalistične povodnji.

In naj ne računajo na to, da smo Slovenci razdeljeni. V tem pogledu smo si popolnoma edini in enotni. Zato bi avstrijska vlada ravnala pametno, ko ne bi več izživala — ali pustila izživati — slovenskega naroda s tem, da skuša razkrojiti in »likvidirati« njegov del na Koroškem.

SVETOVALEC SLOVENSKE SKUPNOSTI V TRŽAŠKEM OBČINSKEM SVETU:

Ali globalni zaščitni zakon ali odločna opozicija

V torek, 18. t.m., se je v tržaškem občinskem svetu začela razprava o odstopu župana Spaccinija in občinskega odbora. Kot znano, so novo krizo v občinski upravi povzročili socialisti, ki so izstopili iz levosredinske koalicije, zaradi česar je odstopil tudi socialistični odbornik Dušan Hreščak. V razpravo je med drugim posegel predstavnik Slovenske skupnosti, občinski odbornik za higieno in zdravstvo dr. Rafko Dolhar.

V svojem govoru je najprej pozitivno ocenil nastanek levosredinske uprave pred 10 leti, ker so se na ta način pritegnile k neposrednemu odločanju široke ljudske plasti, ker se je začela nova politika do slovenske manjšine in ker so se ustvarili pogoji za sodelovanje s sosedno republiko Jugoslavijo. V tej zvezi je govornik naglasil, da je podpis zadnjega sporazuma med obema državama tudi posledica izbiri, ki jih je pred 10 leti naredil takratni tržaški vodilni razred. Zdaj pa moramo narediti korak naprej, je nadaljeval dr. Dolhar, postaviti si moramo nove cilje. To med drugim zahteva tudi nova pogodba med Italijo in Jugoslavijo, ki ne predstavlja za naše prebivalstvo nekega končnega cilja, temveč začetek novega razdobja v naši zgodovini. Te priložnosti pa ne smemo izgubiti.

Res je, je dejal govornik, da pomeni pogodba konec ozemeljskih sporov med obe-

ma državama, ki so bili predmet mnogih nacionalističnih špekulacij, in hkrati znaten prispevek k miroljubnemu sožitju med prebivalstvom naših krajev. Novo razdobje v zgodovini obeh držav pa se začne tudi zato, ker v obeh državah živi narodna manjšina. Krajevne ustanove so glede na najnovejši sporazum postavljene pred velike odgovornosti in pred nove naloge. Pogodba namreč predvideva nove gospodarske in socialne instrumente, s pomočjo katerih bo Trst lahko okrepil svoje tradicionalne dejavnosti.

Krajevne ustanove pa morajo odslej bolj učinkovito nastopati tudi na področju manjšinske problematike. Pri tem je govornik izrazil določeno zaprepaščenost, ker je nova pogodba med Italijo in Jugoslavijo precej skopa glede manjšin, medtem ko natančno navaja gospodarske in socialne obveznosti.

»Nikakor nismo zadovoljni — je nadaljeval dr. Dolhar — če se vlada 30 let po uveljavitvi ustave ponovno obvezuje, da bo izvedla ustano določila, in če se obvezuje, da bo spoštovala mednarodne sporazume, ki jih je podpisala v zadnjih 20 letih. Pogodba pa ne predvideva niti natančnih obveznosti niti natančnih rokov izvedbe naših pravic. Zaradi tega je vse ponovno odvisno od dobre politične volje. Toda narodna manjšina ne more čakati na postopno izvedbo njenih pravic v prihodnjih desetletjih. Če obstaja dobra politična volja, mora biti ureditev vprašanj narodne manjšine globalna in čimprejšnja.«

Dr. Dolhar je v tej zvezi naglasil, da mora pri tem odigrati pomembno vlogo dežela, ki ima po 26. členu avtonomnega statuta pravico, da izglasuje zakonske predloge, ki naj jih nato odobri parlament. Pri tem je opozoril na zakonski predlog, ki ga je deželni svet v začetku tretjega deželnega mandata predložil svetovalec Slovenske skupnosti in ki predvideva globalno za-

ščito slovenske narodne manjšine. Na koncu svojega govora je predstavnik Slovenske skupnosti dejal, da je za njegovo politično organizacijo kriza v tržaški občinski upravi tesno povezana z deželno krizo in s stanjem v pokrajinski upravi v Trstu. Napovedal je, da bo Slovenska skupnost stopila povsod v odločno opozicijo, če se deželni odbor ne bo obvezal, da bo deželni svet izglasoval zakonski predlog o globalni zaščiti Slovencev v Furlaniji - Julijski krajini, pri čemer se Slovenska skupnost ne bo ozirala na grožnje s komisariji, saj se zave da, da zagovarja pravično stvar in da zahteva nekaj, kar se lahko čimprej uresniči.

—O—

+ DR. IGOR GRUDEN

V torek, 18. t.m., je v Trstu bridko odjeknila vest, da je v tržaški bolnišnici, kjer je bil le nekaj dni, umrl odvetnik dr. Igor Gruden. Pokojnik je bil star šele 46 let. Rodil se je v Trstu, pravo pa je študiral v Ljubljani in Bologni, kjer je tudi diplomiral. V svojem poklicu se je uveljavil razmeroma mlad, saj je imel že vrsto let samostojno odvetniško pisarno v ulici F. Severo v Trstu. Bil je član socialistične stranke in pred leti nekaj časa tudi namestnik pokrajinskega tajnika takratne enotne socialistične stranke v Trstu. Mnogo let pa je bil v vodilnih krogih SKGZ in drugih slovenskih ustanov v Trstu.

Po značaju mirnega in preudarnega slovenskega izobraženca bomo mnogi njegovi prijatelji in znanci hudo pogrešali. Hudo prizadeti vdovi, otrokoma in materi izrekamo globoko občuteno sožalje.

—O—

GLASBENA MATICA — TRST

Sezona 1975-76

III. ABONMAJSKI KONCERT

v sredo 26. novembra 1975 ob 20.30 uri v Kulturnem domu v Trstu

TRIO LORENZ

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene Matice (tel. 418-605) in eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni v Kulturnem domu.

Pisma uredništvu:

V ponedeljek, 17. t.m., je v dvorani »Igor Gruden« v Nabrežini pisatelj in publicist Boris Pahor predstavil svojo najnovejšo knjigo »Zatemnitev«. Veselim se zamejske ustvarjalnosti, a tembolj sem vesela in ponosna, da je izšla knjiga o našem mestu, čeprav ni bilo na razpolago ne sredstev ne običajne propagande, kot so je deležni drugi književniki.

Žalostno je le, da je moral sam avtor predstaviti svojo knjigo, kar ni nekaj običajnega. Ali se morda zato ni našel kritik, ker se zaradi Kocbekove afere marsikdo distancira od pisatelja? Manj znani avtorji, kot so mladi Čuk in Pangerc, Žerjalova in Pertotova, so bili deležni drugačne pozornosti. A če je marsikomu pisatelj trn v peti, je meni z objavo intervjuja s Kocbekom, potegnil z očmi mrežico, ki so jo v povojnem času spletli nekateri tako imenovani naprednjaki. Afera pa, ki je sledila, me je obogatila za spoznanje, da ni močtatosti, če se izigrava Resnica.

Hvaležna sem pisatelju in menim, da so tudi drugi udeleženci s ploskanjem pokazali, da odobravajo njegovo delo in pogum. Izražam željo, da bi čimprej opisal tudi drugo obdobje pred koncem vojne v Trstu.

Udeleženka ponedeljkovega večera
v Nabrežini

Kot vidite, smo Vaše pismo objavili, čeprav ste ob njegovi izročitvi o tem podvomili. Priporočamo pa, da bi bilo pismo bolj zanimivo, če bi ga podpisali s polnim imenom. Vsekakor spoštujemo Vašo voljo.

(Ured.)

Poročilo Slovenskega kulturnega kluba

Dne 3. oktobra smo s tradicionalnim plesom začeli z novo klubsko sezono. Udeležba je bila številna. Posebno so nas presenetili mladi gostje, ki obiskujejo letos prve razrede višjih šol. Vsem bodočim klubovcem želi odbor SKK vse najboljše. 11. oktobra je bil na sporedu zabavni večer; tudi tokrat je bila udeležba številna. 18. oktobra smo v klubu vrteli film: Morte a Venezia. Zanimiva trama je takoj vzbudila zanimanje vseh prisotnih, ki so se takoj vživeli in nato tudi vneto debatirali. 25. oktobra nas je obiskala dramska skupina »Slovenski oder« z igrico »Stanovanjska kriza«. Zgodba se odvija v nekem stanovanju, ki je pretesno za vse naseleljence. Izredno napeta in hudomušna pripoved se pa žal slabo konča. Po dolgih prepirih si končno stanovanje tako porazdele, da lahko vsi v njem stanujejo, toda zaradi novega urbanizacijskega zakona mora občina stavbo, kjer je

stanovanje naših nesrečnih junakov, podreti. 2. novembra je odbor SKK organiziral razgovor s člani, glede programa letošnjega klubovskega delovanja. Večer je zelo uspel saj se je razvila zanimiva debata, katere so se udeležili vsi člani kluba. 10. t.m. nam je prof. Samo Pahor predaval na temo: Baski. Povedal nam je, da nam izvor tega naroda še danes ni znan. Njegov jezik ne spada v indoevropske jezike; ima namreč nekatere značilnosti kot je glutacija, ki je pri ostalih jezikih ne zasledimo. Nekateri domnevajo, da so Baski potomci Fincev, drugi, da so se priselili iz Amerike, spet drugi trdijo, da so to narod, ki se je rešil iz potapljaajoče Atlantide. Znano je, da so Baski bojevito ljudstvo, ki je vedno stremelo za neodvisnostjo. Večkrat so se upirali močnejšemu gospodarju, celo Karlu Velikemu. Po kratkem orisu zgodovine

(Dalje na 6. strani)

Pomen sporazuma za Goriško

Ko so prejšnji teden objavili celotna besedila sporazumov med Italijo in Jugoslavijo, ki so bili podpisani v kraju Castel Monte di San Pietro pri Anconi 10. t.m., so postale znane tudi tiste podrobne določbe, ki so v tesni zvezi z Goriško. Predvsem podpisani sporazumi ne rešujejo samo vprašanja meje, ampak s svojo usmeritvijo v prihodnost, z ukrepi v prid gospodarstva in večjega obmejnega sodelovanja želijo predvsem izboljšati ekonomski položaj prebivalstva in še bolj olajšati prehajanje meje. Obe strani sta zato potrdili vse dosedanje sporazume o malem obmejnem prometu.

Italijanska in jugoslovanska stran sta se nadalje sporazumeli, da bosta v čimkrajšem času odprli mednarodni prehod I. kategorije v Štandrežu - Vrtojbi. Kot znano, so na italijanski strani dosedaj skoraj dokončali cesto Villesse - Gorica, ki bo novi mejni prehod povezovala z obstoječim cestnim omrežjem v Italiji, medtem ko so na jugoslovanski strani zgradili povezovalno cesto med Šempetrom in bodočim mejnim prehodom. V sporazumu je nadalje rečeno, da bodo avtomobilsko cesto Benetke - Trst - Gorica - Trbiž povezali z omrežjem avtomobilskih cest v Jugoslaviji, kar pomeni, da bodo v doglednem času zgradili hitro cesto, ki bo novi mejni prehod Štandrež - Vrtojba povezovala s hitro cesto Vrhnik - Postojna - Razdrto, ki je že zgrajena. Ker pa vse kaže, da bo prej prišel na vrsto odcep Razdrto - Fernetiči, lahko sklepamo, da bodo v Vipavski dolini zaenkrat zgradili samo nadaljevanje italijanske hitre ceste od novega mejnega prehoda Štandrež - Vrtojba do Batuj, kjer se bo priključila stari cesti Nova Gorica - Postojna. Novi mejni prehod pri Štandrežu bo namenjen predvsem tovornemu prometu, kar bo zelo razbremenilo mejni prehod pri Rdeči hiši in zaradi prenizkega železniškega mostu tudi tisti v Šempetru, ki ga včasih uporabljajo za visoko naložene tovornjake. Pomembno poživitev goriški trgovini bo vsekar pomenil nov mejni prehod v Škabrijelski ulici oziroma na Erjavčevi cesti na Blancah, ki bo hkrati neposredno povezal

obe obmejni mesti. Namenjen pa bo samo pešcem, podobno kot že obstoječi blok na Rafutu. Omenjeni novi mejni prehod bo nedvomno prinesel nekoliko več živahnosti severovzhodnemu delu goriškega mesta.

Italijanska stran se obvezuje, je rečeno dalje v sporazumih, da bo v času dveh let zgradila tranzitno cesto, ki bo po najkrajši možni poti povezovala Novo Gorico z jugoslovanskim delom Goriških Brd. Potekala bo iz Solkana čez Sočo, kjer bo Jugoslavija zgradila nov most, nato pa po vznožju Sabotina spet na jugoslovansko ozemlje pri kraju Podsabotin. Cesta bo namenjena izključno jugoslovanskemu tranzitnemu prometu in ne bo povezana z italijanskim cestnim omrežjem, nadzorstvo nad prometom pa bodo opravljale jugoslovanske oblasti. Italijanska vlada bo financirala tudi izgradnjo ceste med krajema Kambreško in Ravne na jugoslovanski strani.

Sporazum predvideva izgradnjo jezua na reki Soči pri Solkanu, na jugoslovanskem ozemlju, ki bo načeloma namenjen izrabi vode za pridobivanje električne energije, koristila pa naj bi podjetja z obeh strani meje. Če se bo na osnovi podrobnejših preučitev izkazalo, da ta namen ni primeren, pa bo jez služil za namakanje polj južno

od Gorice, točneje pri Krminu in Gradišču ob Soči, kjer je že zgrajen razvejan sistem namakalnih naprav. Do dokončne odločitve za izgradnjo jezua in o njegovem namenu bo prišlo v enem letu. Nadalje bo ustanovljena mešana komisija, ki bo vsestransko preučila upravičenost izgradnje vodne poti, ki naj bi povezovala Tržič in Gorico z Ljubljano, od tam pa s plovnimi potmi srednje Evrope in s Črnim morjem.

Za slovensko manjšino v Italiji je zelo pomemben tisti del pogodbe, ki pravi, da bosta obe strani v čimkrajšem času sprejeli sporazum o priznavanju univerzitetnih diplom, pogajanja o tem pa bodo začeli najkasneje v času šestih mesecev po njeni uveljavitvi. Znano je, kakšne težave imajo slovenski zamejski študentje v zvezi s priznavanjem diplom, doseženih na ljubljanski univerzi, v Italiji, zato pričakujemo, da pogajanja ne bodo predolgo trajala in da se bodo ugodno zaključila. Sporazum v zvezi z manjšinsko zaščito ne prinaša podrobnejših določb, predvideva pa ohranitev vseh dosedanjih ukrepov v korist slovenske manjšine in čimvečjo možno zaščito v skladu z italijansko zakonodajo. Sedaj je torej čas za sprožitev akcije, ki naj pospeši postopek v zvezi s sprejetjem zakona o globalni zaščiti celotne slovenske manjšine v Italiji, to je na Tržaškem, Goriškem, v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini.

»Consortium musicum« v Gorici

V nedeljo, 16. t.m., je bil v Katoliškem domu v Gorici prvi koncert letošnje abonmajske sezone, ki so ga skupno priredili Glasbena matica, Slovenska prosvetna zveza in Zveza slovenske katoliške prosvete. Nastopil je vokalno - instrumentalni ansambel »Consortium musicum« iz Ljubljane, ki ga vodi dr. Mirko Cuderman. Tokrat je izvajal oratorij Josefa Haydna (1732 - 1809) »Letni časi«. Glasbena skupina »Consortium musicum« je slovenskemu občinstvu postala znana prav po izvajanju večjih vokalno - instrumentalnih del, kot je n.pr. Haendlov oratorij »Juda Makabejec«, Bachov »Pasijon po Mateju«, Verdivjev »Rekvijem«, v Gorici ja je že nastopil

s Haendlovim »Mesijo«, z Mozartovim »Rekvijem« in »Litanijski« in z delom domačega goriškega skladatelja Jakončiča »Missa solemnis«. Posebno skrb posveča »Consortium musicum« slovenski cerkveni glasbi in je na tem področju posnel vrsto plošč zlasti s starejšimi slovenskimi nabožnimi pesmimi, v kratkem pa bo spet izdal ploščo s slovenskimi božičnimi pesmimi.

Haydnov oratorij »Letni časi« je doživel krstno izvedbo leta 1801 na Dunaju in je po svojem značaju lahkotno delo, ki v štirih glasbenih slikah prikazuje življenje in delo na deželi, ter spreminjanje narave skozi štiri letne čase. V skladbi se prepletajo recitativi in arije treh pevcev - solistov z izvajanjem pevskega zbora ob spremljavi orkestra. Poslušalci so imeli na razpolago celotno besedilo dokaj dolgega oratorija, tako da so lahko nazorno spremljali izvajanja solistov in zbora. Orkestru se je mestoma poznala neviranost, pevski zbor, ki ga sestavlja veliko število mladih pevcev, je solidno izvedel tehnično zahtevno skladbo, posebej pa je treba poudariti odlično petje vseh treh solistov, sopranistke Zlate Onjanovič, tenorista Jurija Reja in basista Ivana Sancina (naj mimogrede omenimo, da sta Reja in Sancin primorska rojaka, prvi iz Goriških Brd, drugi pa iz Trsta in se lepo uveljavljata v ljubljanski Operi). Dirigent Cuderman je pevce, soliste in orkester povezal v harmonično celoto in izvedbo te monumentalne skladbe zasnoval v skladu z njenim stilnim značajem ter ni nikoli zašel v prikupljiva pretiravanja. V celoti je delo zapustilo ugoden vtis, zlasti še, če upoštevamo, da je bilo med izvajalci precej mladih pevcev in instrumentalistov.

»Consortium musicum« je z »Letnimi časi« (Dalje na 7. strani)

Martinov praznik v Sovodnjah

Prav prisrčni in domači slovesnosti smo bili priče minulo nedeljo v Sovodnjah ob Soči. Natrpano polna cerkev se je zbrala k praznovanju nedelje farnega patrona, sv. Martina. Skrbno pripravljeno bogoslužje je vodil domači župnik Marijan Komjanc, obdan z narodnimi nošami domačih otrok oziroma fanta in dekleta ob bralnem pultu. Izredna obogatitev slovesnosti je bilo sodelovanje našega priznanega organista Huberta Berganta, ki je izvedel več samostojnih orgelskih skladb, ob tem pa je pri liturgiji sodeloval tudi drugi gost, tenorist Ludvik Ličer z verskimi samospevi (pretežno latinskimi) ob Bergantovi orgelski spremljavi. Prav lepota in bogastvo glasbe ter njena tesna povezanost oziroma prisotnost v liturgiji, vse to je predstavljalo jedro mašnikovih misli med bogoslužjem. Že ob prvi skladbi, preludiju in fugi v c-duru J.S. Bacha, ki jo je Hubert Bergant izvedel

takoj po župnikovih uvodnih besedah, smo vso to lepoto orgelske glasbe lahko neposredno podoživljali.

Martinov praznik je v Sovodnjah združen tudi z nedeljo zahvalnice in tako se je po maši praznovanje nadaljevalo še na prostoru ob cerkvi, kjer je župnik Komjanc blagoslovil sovojenjske traktorje ter vino, kruh in sol. Množica navzočih domačinov, med katerimi so bili tudi obrazi od drugod, pa priča o živi prisotnosti župnijskega zavetnika, sv. Martina, med našimi ljudmi.

—o—

NAŠE ČESTITKE

V soboto, 15. t.m., sta se na Mirenskem gradu poročila znani kulturni delavec in publicist prof. Tomaž Pavšič in gđc. Majda Terpin iz Idrije. Novemu paru iskreno čestitamo in mu želimo mnogo sreče in zadovoljstva v novem življenju.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Časopis za zgodovino in narodopisje«

Pod izrazom »Časopis« je tu mišljena revija, ker gre samo za dobesedni prevod nemške besede Zeitschrift. Ker rabimo Slovenci besedo časopis tudi kot sinonim za časnik, npr. dnevnike, vlada v tem pogledu precejšnja zmeda pojmov. Glede na bogastvo revij v slovenskem kulturnem življenju in na njihov pomen v naši literarno-kulturni zgodovini je res čudno, da si še nismo ustvarili točnega izraza temveč še vedno uporabljamo bodisi srbske in hrvatske, bodisi nemške ali francoske izraze zanje oziroma kalke.

Novi, drugi zvezek »Časopisa za zgodovino in narodopisje«, ki ga izdaja kot vse, kar izhaja v Mariboru kaj vrednega, založba Obzorja, prinaša šest zgodovinskih oziroma kulturnozgodovinskih razprav, a nobene narodopisne, kar je nov dokaz, da je slovensko narodopisje, razen kar zadeva glasbeno folklorno in pravljicarstvo, v hudi krizi. Najbolj zanimiva je nedvomno zadnja razprava, ki jo je napisal Tone Zorn in ima naslov »Nekatera vprašanja vključevanja Prekmurja v kraljevino SHS v luči dokumentov deželne vlade za Slovenijo«. Razprava pove v bistvu tole: da so bili Prekmurci zaradi grobih napak in nasilnega ali brezobzirnega ravnanja jugoslovanskih zasedbenih oblasti in vojaštva tako razočarani, da so hoteli nazaj pod Madžarsko, in če bi bilo prišlo v Prekmurju do plebiscita, kakor je bil določen za Koroško, bi ga bili tudi tam izgubili. Prihajalo je celo do oboroženih uporov. Človek se začuden sprašuje, kako je bilo to mogoče, in si ne zna odgovoriti drugače, kakor da ljudje niso marali nasilnih in nemarnih balkanskih metod, ki jih je prinesla kraljeva jugoslovanska vojska v Prekmurje, in da so bili uradniki, ki jih je tja pošiljala deželna vlada iz Ljubljane, klavirno nedorasli svoji nalogi in niso imeli posluha za prekmursko ljudstvo. Tako se jim je med drugim najbolj mudilo odpraviti narečno prekmurščino, ki so jo uporabljali Prekmurci v svojem tisku in ki jim je bila zelo pri srcu, saj so jo stoletja skrbno varovali proti poskusom madžarizacije in so videli ravno v njej svojo trdno vez s slovenstvom. Spoznanje, ki se ponuja iz tega, je samo eno:

da se znajdemo Slovenci v zgodovinskih preobratih in odločilnih urah zgodovine popolnoma nepripravljeni, krivdo za polomije in neuspehe pa potem mečemo na druge. Tako npr. še zdaj ponavljamo laž, da smo izgubili koroški plebiscit zaradi nemških volilnih goljufij, čeprav so zgodovinarji in celo sami udeleženci plebiscita, zanikali, da bi bile odločilne kake goljufije.

Iz takih objektivnih razprav, kot je ta Zornova, se nam bo počasi izluščila objektivna zgodovina naše bližnje preteklosti.

Poleg tega vsebuje ta zvezek razpravo Jojeta Koropca o zdravilišču Dobrna v srednjem veku, Primož Simoniti razkrinkava lažnivost ponarejenega panslavističnega dokumenta »Dekret ali pričevanje Aleksandra Velikega o Slovanih«, Jože Mlinarič prikazuje razvoj mariborske fare do leta 1600, Ivan Stopar piše o najstarejših slikah Celja, Sergej Vrišer pa je prispeval kratko razpravo o oljni skici Martina Knollerja v Mariboru. Slikar Knoller je bil Tirolec in je živel od leta 1725 do leta 1804. Slika, ki jo je napravil po skici v Mariboru, visi v cerkvi nemškega viteškega reda v Weggensteinu pri Bocnu na Južnem Tirolskem.

V novem zvezku »Časopisa za zgodovino in narodopisje« pogrešamo manjše prispevke in poročila s teh in drugih področij, ki bi revijo popestrili.

—0—

Kulturne novice

Iz Buenos Airesa je prispela vest, da je 4. t.m. umrl v tamkajšnji bolnišnici znani slovenski časnika in pisatelj Ruda Jurčec. Doma je bil iz Ormoža. Svojčas je bil časnika pri ljubljanskem »Slovincu«.

Slovenski slikar Ivan Kos v Mariboru obhaja osemdesetletnico. Svoj čas je učil risanje na mariborski klasični gimnaziji.

Sedemdeset let je dopolnil pesnik Mile Klopčič.

V Ljubljani je pred kratkim umrla odlična slovenska baletna plesalka in pedagoginja Meta Vidmar.

V sredo je bila predstavljena v Kulturnem domu nova knjiga »Slovenci v Italiji po drugi svetovni vojni«, v kateri sodelujejo Karel Šiškovič, Boris Race, Aleš Lokar, Drago Štoka in Lucijan Volk. Knjigo so skupno izdale Cankarjeva založba, Založništvo tržaškega tiska in Lipa.

Po hudi nesreči na cesti se zdravje našega slikarja Avgusta Černigoja vendarle počasi popravlja. Vsa naša javnost mu želi skorajšnje okrevanje, da se bo lahko zdrav spet lotil svojega ustvarjalnega dela.

Marij Čuk je objavil pri Založbi tržaškega tiska drugo pesniško zbirko »Zakleta dežela«.

Iz Goriške

Krminski Slovenci pripravljajo kulturno prireditev

V zadnjih letih opažamo med Slovenci v krminski občini večjo prebujenost tako na kulturnem kot na političnem področju. Iz vsakoletnih prijateljskih večerov, na katerih so se ob zaključku jesenskih kmečkih del zbirali tamkajšnji domačini, se je razvila večja kulturna prireditev, ki je postala že tradicionalna. Tako bodo tudi letos krminski Slovenci priredili večer slovenske kulture. Prireditev bo v dvorani mestnega gledališča v Krminu v nedeljo, 7. decembra organizatorji so si za ta dan že rezervirali dvorano. Na večeru slovenske kulture bo nastopil krminski oktet, ki ga vodi poštvovalni pevovodja Zdravko Klanjšček, sodelovale pa bodo tudi skupine, ki delujejo v okviru Slovenske prosvetne zveze in Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice. Domačini si želijo, da bi nastopilo tudi Stalno slovensko gledališče iz Trsta z zabavno enodejanko.

Za krminske Slovence je nedvomno zelo pomembno, da večer slovenske kulture prirejajo v samem občinskem središču, zato nas ob tem dejstvu navdaja želja, da bi bilo podobno tudi na ostalih področjih javnega delovanja, npr. pri šolstvu. Vprašujemo se, kdaj bo prišlo do ponovnega odprtja slovenske osnovne šole v Krminu, ki je v tem kraju že delovala. V različnih resolucijah vedno znova beremo zahteve po slovenskih šolah v Beneški Sloveniji, pozabljamo pa, da so slovenske šole po drugi svetovni vojni delovale v Trzinu, Ronkah, Ločniku in Krminu, vendar so iz različnih vzrokov prenehale delovati. Znano je, da je v času Avstroogrske obstajala pri Slovencih posebna ustanova, Ciril-Metodova družba, ki je vzdrževala slovenske šole prav v ogroženih slovenskih krajih na robu narodnostnega ozemlja. Ta družba je med drugim ustanovila slovenski šoli v Ločniku in Krminu. Slovenska šola v teh krajih bi pomenila tudi danes močan jez raznarodovalnemu pritisku.

Med krminskimi Slovenci je prišlo v letošnjem letu do pomembnega premika na političnem področju. Ustanovili so, kot znano, lastno sekcijo Slovenske skupnosti, ki je nastopila tudi na volitvah v krminski občinski svet. Čeprav ni prodrla s svojim kandidatom, pa je bil Slovenec izvoljen v občinski svet na drugi listi, in sicer KPI. Sekcija krminske Slovenske skupnosti se je pred nedavnim sestala s tajnikom Slovenske skupnosti Damijanom Pavlinom in podpredsednikom gorske skupnosti za briško področje Hadrijanom Korsičem. Na sestanku so obravnavali osnutek statuta gorske skupnosti in sklenili, da bodo v statutu zahtevali določila o pravici uporabe slovenskega jezika, slovensko zastopstvo v odborih gorske skupnosti in zaščito slovenskega prebivalstva na področju Brd. Krminsko občino bo v briški gorski skupnosti zastopal svetovalec KPI Mavrič, števerjansko občino pa trije predstavniki večine in en predstavnik manjšine.

POROČILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA KLUBA

(Nadaljevanje s 4. strani)

je predavatelj posvetil posebno pozornost na današnje stanje Baskov. Razdeljeni so med dve državi, in sicer Francijo in Španijo. Njihove pravice niso zagotovljene ne v eni ne v drugi državi. Baskov je velika večina v Španiji, kjer imajo tudi osvobodilno gibanje ETA. Predavanje je prof. Samo Pahor zaključil s kratkim pregledom manjšin in zatiranih narodov. Sledila je diskusija. Zadnjo soboto smo predvajali film: Altrimenti ci arrabbiamo. Film, ki je humoristične vsebine, je vse klubovce razveselil.

Prihodnjo soboto in sicer 22. t.m. bo na sporedu predavanje prof. Zore Tavčar - Rebula:

MLADI IN SVET LITERATURE

Ob tej priliki se lahko javite za literarni krožek.

Začetek ob 19.30. Vabljeni vsi!

Sodobno kmetijstvo

Jesensko gnojenje vinograda

II.

Škodljivo je enostransko gnojenje

Glede načina gnojenja je težko reči nekaj, kar naj bi v vsakem primeru bilo prav, ker enostavno enotnih receptov za gnojenje ni, ker se talne in podnebne razmere med seboj močno razlikujejo. Izogibati se je treba le enostranskemu in pretiranemu gnojenju, ki povzroča preveliko bujnost, slabo oplodnjo, gnilobo grozdja pa tudi slabšo kakovost vina. Zmotno pa je, če mislimo, da bomo vse te pomanjkljivosti odpravili z opuščanjem dušičnih gnojil. Nasprotno, tudi pomanjkanje dušika ima lahko številne negativne posledice.

Pri odmerjanju količine gnojil upoštevajmo predvsem sledeče: za pridelek okoli 60 hl na hektar porabi trta letno okoli 100 kg dušika, 40 kg fosfora in 120 kg kalija. To so količine čiste hranilne snovi. Pri odmerkih moramo tudi upoštevati količino, ki smo jo tlem prinesli s hlevskim gnojem. Če smo dali letno vinogradu 200-300 stotov (20-30 vozov) dobrega hlevskega gnoja, smo s tem dali zemlji 86 kg čistega dušika, 42 kg čistega fosfora in 126 kg čistega kalija.

Z dušičnimi gnojili gnojimo zgodaj spomladi, nikako pa ne po 15. maju, ker le tako bo trta dozorela.

Pozor mikroelementom

Razne manjkajoče mikroelemente, za trto so pomembni železo, magnezij, bor in drugi, najbolj vnašamo skupno s hlevskim gnojem ali pa s sestavljenimi rudninskimi gnojili, kjer pa mora biti posebej označeno, da vsebujejo mikroelemente.

Za spremljanje gnojenja si omislimo knjižico ali beležnico, kjer si bomo zapisali letno porabo posameznih gnojil, njihov učinek na pridelek in podobno.

Pomen obdelave tal

Prav tako kot gnojenje je treba jeseni narediti osnovno obdelavo vinograda, posebno pri zbitih in težkih tleh. Vpliv dobre obdelave je mnogostranski in koristen, ker zrahljana tla nudijo koreninam boljše razmere za njihovo rast in razvoj, ker dobro

obdelana tla vpijajo in zadržijo mnogo več vlage kot slabo obdelana, ker so zrahljana tla tudi bolj zračna, primernejša tudi za življenje drobnoživk itd. V zrahljanih tleh tudi gnojila bližje pridejo koreninam. Obratati smemo zemljo le plitvo, rahljati pa globoko!

—o—

TEKOČE DELO V KLETI

Trgatev in najhujše delo v kleti je za nami, zato pogledjmo, da nam ni kje ostala umazana posoda ali orodje. Včasih radi pozabimo na to koristno opravilo.

Če sodi, v katerih vino zori, niso polni, jih moramo takoj dopolniti, sicer se vanje naselijo očetne bakterije. Če vinski mošt ni prevrel — vzrok je lahko hladna klet ali pa škropivo, ki smo ga uporabljali proti gnilobi —, ne čakajmo predolgo. Kupimo selekcionirane vinske kvasnice, ki jih damo po navodilih vinu. Skrbimo, da bo klet imela primerno temperaturo (za vrenje je potrebno 16-18 st. °C). Vsekakor je potrebno se posvetovati prej s strokovnjakom.

Kratke z Goriškega

Slovenska javnost na Goriškem je z zadovoljstvom sprejela vest, da je prosvetni minister Malfatti odobril odprtje četrtega letnika nadaljevalnega tečaja slovenske trgovske šole v Gorici. Ministrov sklep je vsekakor posledica široke protestne akcije slovenske zamejske javnosti, ostajajo pa še nadalje odprta številna šolska vprašanja, pri čemer so na prvem mestu neprimerni in zastareli prostori.

Prejšnji teden se je sestala krajevna konzulta za Pevmo, Oslavje in Štmaver, na kateri so med drugim razpravljali o vprašanju vaških cest. Na seji so predlagali, da bi prepovedali parkiranje avtomobilov na obeh straneh ceste, ki pelje iz Pevme v Štmaver (skozi Soline), prav tako tudi parkiranje avtobusov in tovornjakov pred pevmskim partizanskim spomenikom. Potrebno bi bilo asfaltirati tudi kolovoz v Koničnem.

Goriški župan Pasquale De Simone je sprejel delegacijo odbora za izgradnjo kulturnega doma »Andrej Budal« v Štandrežu in ji obljubil finančno pomoč. Dom, ki bo stal na Pilošču, bo zgrajen predvidoma ob koncu zime.

Nova knjiga Egidija Vršaja

Te dni se je na policah tržaških knjigarn pojavila nova knjiga, ki jo je napisal častnikar in gospodarski izvedenec dr. Egidij Vršaj. Knjiga, ki je napisana v italijanščini, ima naslov »Gospodarsko sodelovanje

Alpe - Adria«. To je že drugo delo dr. Egidija Vršaja, saj je pred nekaj leti napisal knjigo »Gospodarsko sodelovanje Italija - Jugoslavija«, ki je vzbudila veliko zanimanja v gospodarskih krogih in jo je kritika zelo laskavo ocenila.

Novo knjigo je izdala založba »Mladika«, tiskala pa jo je tiskarna »Graphart« v Trstu.

—o—

PREDSTAVITEV PAHORJEVEGA ROMANA

V DSI bo v ponedeljek, 24. t.m., prof. Boris Pahor predstavil svojo novo knjigo »Zatemnitev«. Predstavitev bo v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3, začetek ob 20.15. Avtor bo ob tej priliki tudi podpisoval knjige tistim, ki bi to želeli. O knjigi bo spregovorila prof. Zora Tavčarjeva.

»CONSORTIUM MUSICUM« V GORICI

Nadaljevanje s 5 strani)

si« nastopil dan prej v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani. Naslednji abonmajski koncert v Gorici bo 17. decembra v palači Attems, na katerem bo nastopil pianist Aci Bertonecelj, 21. januarja prihodnjega leta pa bo v istih prostorih pel Slovenski oktet. Nedeljski koncert je dokazal, da je organizacija koncertne sezone v Gorici tudi letos naletela na ugoden odmev, saj se ga je udeležilo veliko število poslušalcev iz mesta in okolice, precej pa tudi z druge strani meje. Med vidnejšimi gosti smo opazili goriškega župana De Simoneja in deželnega svetovalca dr. Draga Štoka.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Popravljanje zgodovinskih krivic

Laburistična vlada v Veliki Britaniji je že skoro dokončala načrt, s katerim hoče »popraviti« več stoletij angleške zgodovine in vrniti avtonomijo Škotski in Waležanom. Škotska šteje nad pet milijonov prebivalcev, Wales pa nad dva milijona. Načrt bo objavljen ob koncu tega meseca. Škotska je bila neodvisna država do začetka 18. stoletja, pa tudi Wales je bil nekdanj samostojen in bi moral biti tudi sedaj povezan z Anglijo, enako kot Škotska, samo po vladarjevi osebi, dejansko pa si je Anglija v preteklosti obe deželi enostavno priključila, čeprav jim je pustila določeno avtonomijo. Škoti in Waležani so keltskega izvora in v obeh državah je še živ keltski jezik ter literatura, a močno prevladuje angleščina, zlasti na Škotskem.

Seveda tudi v Angliji ne manjka ljudi — celo v parlamentu jih je polno — ki zdaj kričijo in protestirajo, češ da bo pomenila resnična avtonomija za Škotsko in Wales nevarnost za enotnost Velike Britanije in da bo pomenila samo prvi korak do njune odcepitve. Unitaristi in centralisti so povsod prepričani, da se da ohraniti državna enotnost samo z nasiljem, in se ne morejo odreči iluziji, da se jim bo nekoč le posrečilo pripraviti narode, ki morajo prenašati njihovo oblast, da se bodo dokončno vdali v to.

—o—

Jugoslavija je v sredo v Beogradu premagala Severno Irsko z 1:0 (gol je zabil Oblak) in si tako priborila vstop v četrt-finale evropskega prvenstva držav.

ŠAH

Dekle z zaprtimi očmi

45

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

Odpor, ki ga marsikateri, zlasti mladi, šahist čuti do pozicijskega šaha, ima psihološke korenine: medtem ko je kombiniranje ustvarjanje, vzbuja pozicijsko vojskovanje vtis pedantnega apliciranja splošnih pravil, po številu končnih, po bistvu neosebnih.

Vtis pa ni resnica! Vzemimo kot primer šibko polje! Vsi vemo, kaj je to: če nekega polja ne morem nadzorovati ne sedaj ne pozneje s kmeti, nasprotnik pa ga lahko, je tako polje zame šibko. Če sem s prodiranjem ali zamenjavo lastnih kmetov dosegel samo to šibkost in nič drugega, sem seveda slabo igral. Nekaj čisto drugega pa je, če sem to šibkost dopustil za izdatne protiusluge. Ne pozabimo, da je šah barantanje, ne samo pri zamenjavah, povsod! Do, ut des.

Ali pa vzemimo osamljenega kmeta! Navadno je to prava slabost: plemenite figure je treba vpreči v obrambo preprostega slabiča. Toda kaj če je osamljenec obenem prostak, ki je daleč napredoval? Stiska in zmeda, ki ju zanese v nasprotnikov tabor, več ko odtehtata njegovo krhkost. Njegova žrtev, če bo na koncu padel, ne bo zaman (glej spodnjo partijo: zmaga v njej je delo črnega prostaka!).

Pa še nekaj, kar je mogoče celo važnejše. Pozicijske prednosti in slabosti so nekaj dinamičnega, prehodnega. Hočeš nočeš se izpreminjajo, se pretvarjajo, prehajajo iz ene oblike, iz ene vrste v drugo. Tako se spodaj pritisk črnega prostaka, prav v trenutku, ko popusti, prelevi v drugo prednost: izkoriščanje slabosti osnovne vrste. Slednje je Capablanca (h komu, če ne k Mojstru, se obračamo v dvomih?) izvedel z nepopisno lepo 29. potezo.

BERNSTEIN - CAPABLANCA

Damir gambit

1. d4 d5, 2. c4 e6, 3. Sc3 Sf6, 4. Sf3 Le7, 5. Lg5 0-0, 6. e3 Sbd7, 7. Tc1 b6, 8. cd5: ed5, 9. Da4 Lb7, 10. La6 La6, 11. Da6: c5, 12. Lf6: Sf6, 13. dc5: bc5.

Tako sta nastala črna »viseča kmeta«. Načrt belega je zamenjati še enega od njih in s svojimi figurami oblegati preostalega osamljenca. Saj to ravno priporočajo pravila! »Tem huje za pravila!« si misli črni: slabost je v resnici moč.

14. 0-0 Db6, 15. De2 (zamenjava dam se belemu ne splača, saj bi le okrepila črne kmete in odprla črni trdnjavi a-linijo) 15. .. c4.

Črni prostovoljno pristane na šibko polje d4. »V resnici temelji poteza na globoki pozicijski presoji: najprej fiksira za poznejši napad belega kmeta b2, dalje odpira črnemu lovcu diagonalno in končno, če beli zasede d4 s skakačem, zavira ta bele figure pri napadu na zaostalega črnega kmeta d5.« (Golombek)

16. Tfd1 Tfd8, 17. Sd4 Lb4!, 18. b3 Tac8, 19. bc4: dc4, 20. Tc2 Lc3: (prvo presenečenje!), 21. Tc3: Sd5!, 22. Tc2.

Ni šlo 22. Tc4: zaradi 22. .. Sc3 in beli izgubi kvaliteto.

22. .. c3, 23. Tdc1 Tc5, 24. Sb3 Tc6, 25. Sd4 Tc2, 26. Sb5 Tc5, 27. Sc3:.

Beli si domišlja, da je osvojil kmeta in z njim partijo. Dejansko je že izgubljen!

27. .. Sc3:, 28. Tc3: Tc3:, 29. Tc3: Db2!! Beli se vda.

Bralec se lahko sam prepriča, da je najmanj, kar ga lahko doleti, izguba trdnjave.

Potrebna je kot stiskalnica za grozdje...

Potrebna je kot ogenj, ki razbeli dragoceno kovino, kot kladivo, ki jo kuje, kot rezilo, ki jo prodre, kot kislina, ki jo razje...

Samo diamant mora rezati diamant...

Samo Sovražnost — nekdanja ljubezen — more poveljevat, o Ljubezen!

Sovražnost me je ugriznila s svojim železnim zobom...

Kako je mogočna ta Sovražnost!

Včeraj sem bila poljubno srečno dekle.

Danes sem žalostno ogrnjena z vso ponosnostjo svojega trpljenja.

Včeraj nisem imela nobene pravice.

Danes se mi zdi, da imam sploh vso pravico.

Včeraj je bil križ zame nasprotje in očitek.

Danes spadam k »njegovi družini« — k neštevilni družini »križanih«.

Sovražnost me je ugriznila s svojim železnim zobom...

Gospod, zgodi se Tvoja volja...

Nastopi svoj križev pot, Marija Durand!

Od ene postaje stopaj prostovoljno k drugi navzgor...

Kakšno videnje boš imela tam gori, ko boš gledala z vrha Bolečine na svet z očmi, ki so jih očistile solze, ki jih je razširilo trpljenje...

Sovražnost me je ugriznila s svojim železnim zobom...

Bolj kot druge dni je danes krvavelo moje srce.

In vendar hočem zaspati v misli: Blagor onim, ki trpijo, blagor onim, ki jočejo, blagor onim, ki ljubijo mir... in ker ga ne najdejo med svojimi brati v človeštvu, ga namestijo na nedostopnem dnu svoje notranjosti in se zatečejo k Njemu...

A drugi...?

A tisti, ki grizejo, ne s slonokoščenim zobom, ki so ga vrezale Tvoje roke, o moj Bog, temveč z železnim zobom, ki

ga je skoval nekdanj Tubalkajn, Kajnov sin...?

A tisti, ki ne morejo ljubiti?

A tisti, ki so Sovražnost, vsa Sovražnost sama Sovražnost?!...

Tisti trenutek sklone Harija Durant roke, pade na kolena in moli za nesrečno Melanijo, za njo, ki nosi že tukaj na zemlji pekel v onem, kar je bilo nekoč njeno srce...

Ta dogodek s klavirjem je bil zadel Marijo Durand v tisti kotiček srca, ki trpljenje doslej ni vedelo zanj..., v tisti skriti vrt, kamor se zateče umetnik ob urah bedel in kjer pozabi na vse, ogledujoč lepoto. V ta vrt — svet vrt — je bil zadonel porogljivi smeh zmagoslavne kuharice. Ta vrsta trpljenja se okuša na tihem; v to neposvečeni je ne poznajo in kdor bi jo razkrival, bi se izkazal za nevrednega.

Zaradi zbadljivega Melanijinega draženja je imela zadeva celo svoje molo smešno nadaljevanje, zakaj gospa Hughe je menila, da mora poklicati uglaševalca, ki naj bi pregledal, ali ni hišna pokvarila glasbila s svojimi nerodnimi prsti.

»Veste, dekle,« razlaga gospa Hughe, »ne sme se dogoditi, da bi po našem odhodu gospod Mathathias ugotovil, da smo mu poškodovali klavir. To bi ne bilo lepo. Naj stane, kolikor hoče, jaz imam vedno rada čiste roke... Hočem reči biti poštena pri vsakem poslu.«

»Gospa mi lahko kaj odtrga pri plači, kolikor bo stal uglaševalec.«

»Bom videla!... Ne rečem, da bom..., ne rečem, da ne... To bo odvisno od nadaljnega...«

»To je pa že preveč!« je vzkliknil Ludvik Hughe, ki je stopil v tem hipu v kuhinjo.

»Zakaj preveč? Kdor razbije posodo, jo plača!« se vmeša Melanija. »Kadar jaz razbijem krožnik...«

»Če vam bo boja mati kdaj zaračunala plačilo za uglašavca, vam jaz to povrnem...« zašepeta Ludvik Mariji na uho.

Čim določneje namreč postaja preganjanje z ene strani, s tem bolj vpljudno ustrezljivostjo ravna Ludvik z Marijo; izogiblje se vsakršnega silovitega nastopa, vedoč, kako zelo bi mladenka pri tem trpela; zato pa preži na vsako priložnost, da bi ji napravljal na tihem veselje. (Dalje)

pohištvo

KOZMAN

VABIMO cenjene odjemalce naj obiščejo NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov z n a n e TOVARNE MEBLO (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki kotli itd.) in velik izbor kuhinl Podjetja CUMINI.